

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.12.1993, sp. zn. Plsn 2/93, ECLI:CZ:NS:1993:PLSN.2.1993.1

Číslo: 3/1994

Právní věta: Usnesení pléna Nejvyššího soudu České republiky k otázce účinnosti právní úpravy řízení o dovolání a řízení ve věcech správního soudnictví

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.12.1993

Spisová značka: Plsn 2/93

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Dovolání v civilním řízení, Soudnictví správní, Stížnost pro porušení zákona, Usnesení pléna Nejvyššího soudu ČR

Předpisy: 99/1963 Sb. 335/1991 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesení

pléna Nejvyššího soudu České republiky z 15.12.1993, [Plsn 2/93](#)

Plénum Nejvyššího soudu ČR na svém zasedání konaném dne 9. a 15. 12. 1993 po projednání Zprávy o účinnosti některých ustanovení zákonů upravujících řízení před soudy a zákona o soudech a soudcích ve vztahu k příslušnosti Nejvyššího soudu se podle ustanovení § 31 odst. 3 písm. c) zákona č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích, a čl. 18 a 23 Jednacího řádu Nejvyššího soudu (viz Sbírku soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1993, str. 89 - 99) usneslo

takto:

Současná úprava příslušnosti Nejvyššího soudu k rozhodování o stížnostech pro porušení zákona a dovoláních je nevyhovující.

Doporučuje se soustředit rozhodování o opravných prostředcích směřujících proti pravomocným rozhodnutím soudů, s výjimkou obnovy řízení, u Nejvyššího soudu.

Doporučuje se, aby úprava opravných prostředků proti pravomocným rozhodnutím soudů v trestních věcech byla z hlediska možnosti podání opravného prostředku procesními stranami přiblížena k občanskému soudnímu řízení.

Současná úprava správního soudnictví se v podstatě osvědčila.

Doporučuje se, aby v úpravě řízení ve správním soudnictví bylo více využito možnosti podat dovolání proti pravomocným soudním rozhodnutím.

Odůvodnění:

Plénum Nejvyššího soudu se shodlo na tom, že současná úprava příslušnosti Nejvyššího soudu k rozhodování o stížnostech pro porušení zákona a dovoláních je nevyhovující, protože neodpovídá ani ústavnímu postavení tohoto orgánu, ani jeho právním řádem vymezeným úkolům a potřebám soudnictví.

Současná právní úprava svěřuje rozhodování o stížnostech pro porušení zákona a o dovoláních nejen nejvyššímu článku soudní soustavy, t.j. Nejvyššímu soudu, ale i vrchním soudům (dnes prakticky Vrchnímu soudu v Praze). A právě ve věcech, kde rozhoduje o uvedených opravných prostředcích, tedy s konečnou platností vrchní soud, a které tvoří naprostou většinu, nemá Nejvyšší soud vůbec žádnou možnost zajišťovat nápravu pochybení a zejména ani tolik potřebné sjednocování rozhodování soudů vlastní rozhodovací činností.

Tato úprava ve svých důsledcích může vést i k tomu, že ve srovnatelných věcech mohou být vydávána rozdílná rozhodnutí, jejichž případný nesprávný skutkový nebo právní závěr již nelze napravit.

Proto Nejvyšší soud doporučuje soustředit rozhodování o opravných prostředcích směřujících proti pravomocným rozhodnutím soudů (s výjimkou obnovy řízení) u Nejvyššího soudu.

Dělba věcné příslušnosti soudů prvního stupně, t.j. řešení, že o některých významných nebo skutkově a právně obtížných věcech jak v trestním řízení, tak občanském soudním řízení, rozhodují jako soudy prvního stupně i krajské soudy (Městský soud v Praze), se v podstatě osvědčila. Jestliže o řádných opravných prostředcích pak rozhodují buď krajské anebo vrchní soudy, je to ku prospěchu neustranného a zákonného rozhodování. O stížnostech pro porušení zákona a o dovoláních by však bez rozdílu proti jakému pravomocnému rozhodnutí směřují, měl rozhodovat již jen jeden článek soudní soustavy, protože jde o rozhodnutí konečná, která mají rozhodující význam nejen z hlediska ochrany práv občanů a jiných subjektů, ale i z hlediska zájmu na správném a jednotném rozhodování všech soudů. Podle svého ústavního postavení a ústavou vymezených úkolů může být tímto článkem soudní soustavy jedině Nejvyšší soud.

V souvislosti s takto navrhovanou úpravou se rovněž doporučuje zvážit otázku, zda v trestním řízení by neměla být stížnost pro porušení zákona nahrazena mimořádným opravným prostředkem, který by měl být k dispozici ve vymezených případech stranám trestního řízení. Takový zásadní přechod nelze uskutečnit okamžitě, zejména z toho důvodu, že současná stížnost pro porušení zákona umožňuje úspěšně dokončit soudní rehabilitace.

Plénum je toho názoru, že ke splnění obou těchto do značné míry protichůdných požadavků je třeba vytvořit pro určité přechodné období takovou právní úpravu, kdy by vedle sebe existovaly stížnost pro porušení zákona v současné podobě, určená však jen pro dokončení rehabilitací, a dva nové mimořádné opravné prostředky, první přibližující se dovolání v občanském soudním řízení, z počátku výrazně omezený z hlediska důvodů a doby podání, a druhý typu zmateční stížnosti, podávané zástupcem státu jen ve prospěch obviněného.

Po získání potřebných zkušeností s rozhodováním o těchto nových opravných prostředcích a vytvoření personálních a materiálních předpokladů u Nejvyššího soudu by bylo možno přejít na systém pouze jednoho mimořádného opravného prostředku - dovolání, popřípadě na takový systém,

ve kterém by zmateční stížnost zajišťovala nápravu pravomocných rozhodnutí v trestních věcech, jimiž byl mimořádně závažným způsobem porušen zákon v neprospěch obviněného a uplynula již lhůta k podání dovolání.

Na základě dosavadních zkušeností s rozhodováním soudů ve správních věcech dospělo plénum k závěsu, že současná úprava správního soudnictví se v podstatě osvědčila. V tomto směru plénum neshledává důvod k žádným zásadním změnám. Je však potřebné upravit působnost a organizaci Nejvyššího správního soudu, zakotveného v Ústavě.

Dosavadní poznatky z rozhodování soudů ve správních věcech rovněž odůvodňují takovou úpravu, která by, a to nejen ve věcech sociálního zabezpečení, více než dosud umožňovala podat dovolání jako mimořádný opravný prostředek proti pravomocným soudním rozhodnutím.